
POLGÁRI JOG

A HAZAI ÉS KÜLFÖLDI MAGÁNJOG ÉS HITELJOG SEZMLÉJE

Főszerkesztő:

Dr. MESZLÉNY ARTUR

Szerkesztők:

Dr. BECK SALAMON

Dr. VARANNAI ISTVÁN

BEKÖSZÖNTŐ.

Irta: *Dr. Meszlény Artur.*

Még egyet lépek s fenn vagyok a hegytetőn: betelik ötvenedik esztendőm. Körültekintek. Ameddig a szem lát, elhagyott csataterek, üszkösödő romok, kóválygó varjak holttetemek körül. Takarítsd el a romokat, Ember! Saját gonoszságod és rövideszűséged vádoló bizonyságait. Addig nem nőhet fü hantjaidon . . .

Ne vess gátat a Természet nagy törvényeinek, amelyeken nem vagy ur, sőt amelyeknek alá vagy vetve és amelyek valamennyiünket szabadnak, egyenlőnek és — gyarlónak teremtettek. Ha öncél az Ember, úgy minden ember az s a nehézkedés törvényének biztosságával borul fel az oly ideig-óraíig fentartott egyensúly, amely embereket vagy embercsoportokat mások eszközeivé, rabszolgáivá aljasít.

Ne gondold, hogy a másik már gonosz és értéktelen csak azért, mert nem egészen olyan, mint amilyenek te — képzeled magad.

Ne álld el a másik elől a levegőt, a napöt, mert holnap ő lehet az erősebb és ő taszit téged a mélységbe.

A háboru folytán husz millió ember pusztult el: ennyivel kevesebben fogyasztják a megtermő kenyeret. S mennyivel lett könnyebb a lét a megmaradottak számára? Semmivel, sőt: ezerszeresen megnehezült. Miért? Mert minden dolgozó ember többletmunkát teljesít, amely együtt alkotja a társadalom nagy tartalékalapját. Embert pusztítani tehát: öngyilkosság, akár nemzetközi, akár államon belüli küzdelemben történjék.

Ezért ne legyen a jog — minden társadalom erkölcsi alapfelfogásának elkerülhetetlenül igazmondó tükre — a jogtiprás szurtos és szolgálatkész pesztonkája, hanem legyen az Igazság büszke tartásu papnöje. S a törvény ne legyen az erőszak végrehajtásának formája, hanem legyen az a biztos védelmet nyújtó pajzs, amely készségesen befogad mindenkit, aki az erőszak elől menekül.

A megváltásnak persze Nyugat felől kellene jönni, s miként a háboru előtti kulturmentalitást a nemzetközi konflagráció vadította el, úgy a megbékélés atmoszféráját más nem hozhatja, mint a nemzetek gyűlölködésének leszerelése. Akik mindenünket elvették, — bocsássák ezt meg nekünk.

* * *

Lényegében csak annyi a program, amit e sorokkal szárnyra bocsátott *Szemlénk* maga elé tűzött: közremunkálni a romok eltakarításán, az egymást megértés művén, a jog visszavezetésén abba a kiegyenlített, egyoldalúságot és elfogultságot magától messze elhárító, az emberi szenvedélyek és előítéletek gözkörén tullató magaslatra, amelyen valamikor volt. Ismereteket és újra csak ismereteket kíván nyújtani, új és talán a mai hajszolt és görnyedező kor igényeihez jobban alkalmazkodó módszer szerint, nem keresve a gáncoskodást és minden kákán csomót, de nem riadva vissza a tárgyilagos és decens hangu bírálattól, nem pályázva kegyekre és előnyökre senkitől, kerülve a személyeskedést és a provokációt, de kérlelhetetlenül az igazságra függesztett tekintettel.

Szemle kívánunk lenni, szemmel tartani mindent, ami kitűzött tárgykörünket akár a belföldön, akár a külföldön érinti. Rövid és megbízható közlői óhajtunk lenni a jogfejlődésnek inkább, mint mély tudományu cikkek terjesztői, amelyeknek megvannak a régi és megszokott szószekei, ahonnan nem óhajtjuk őket letériteni. Nyílt szemü és érzékenyen beidégzett figyelői akarunk lenni mindennek, ami előrevisz és óvó Kasszandrái mindennek, ami kulturánk szintjének leszorításával fenyeget.

Hogy a *pénzügyi jogot* is belevontuk a művelés keretébe, az tán magyarázatra vár. Ha igaza van jogtudományunk nagy Siegfried-jének, *Grosschmid*-nak abban, hogy a büntetőjognak megvan a maga külön házi magánjoga, úgy még

inkább áll az, hogy a pénzügyi jognak ma megvan a maga külön házi magánjoga és kereskedelmi joga. Kinai falak emelkednek jogterületek között, amelyek egymásra vannak utalva és amelyek egymást feltételezik és kiegészítik. E kínai fal ledöntéséhez kívánunk hozzájárulni, amikor a pénzügyi jog intenzivebb művelését bekapcsoljuk a civilisztika légkörébe; reméljük, hogy az mindkettőnek hasznára lesz: a pénzügyi jognak, amely tán kevésbé ridegen fog keresztülgázolni a magángazdaság sokszor véresen vitális érdekein és kevesebb szuverénitással fogja ignorálni az azt szabályozó jogelveket; és a civilisztikának, amelyet ez a nexus hozzá fog szoktatni a gondolathoz, hogy — *nincsen egyedül* s döntéseihez hozzá szól egy néha igen szigorú kritikus.

Erre a legkényesebb és legnéhezebb feladatra sikerült megnyernünk *Dr. Lénárt Vilmos* ügyvéd urat, a Gyáriparosok Országos Szövetségének adóügyi előadóját, akinek a pénzügyi jog művelésében eddig kifejtett nagyszerű tevékenysége minden képzelhető biztosítékot nyújt arra, hogy a „Pénzügyi Jog“ folyóiratunk jelentőségét és súlyát csak emelni fogja.

* * *

Nem titok immár e lapok *keletkezésének története*. S nem árt feljegyezni, mert legerősebben, legéletképesebben az van megteremtve, ami magától lett, belső szükségyszerűségből alakult ki. Jó két évvel ezelőtt nagy tudású és fáradhatatlan munkatársam, *Dr. Beck Salamon*, egy maroknyi lelkes csapatot toborzott, amely hetenként egyszer összejött a magánjog és hiteljog körébe eső kérdések fesztelen megvitatására. Kérésükre, *primus inter pares*-ként vállaltam az elnöklést ez összejöveteleken, ahol meghonosodott az a ki nem fejezett szabály, hogy mindenki köteles minden kérdéshez hozzászólni. Az idők során ebből az intim vitatársaságból tekintélyes számú gárda fejlődött, amely magában foglalja a fiatalabb jogásznemzedék színét-javát és amelynek vitaestéit most már nagyszámú közönség hallgatja végig. A „Civiljogászok Vitatársasága“ hovatovább oly jelentőségű tényezője a jog művelésének, amely igényt tarthat arra, hogy működéséről a nagy nyilvánosság is tudomást vegyen. Annak a gazdag és sokoldalú szellemi kincsnek a láttára, amelyet ott hétről-hétre szemem elé tártak, fogamzott meg bennem a gondolat, hogy

czet az őserőtől duzzadó fiatal cserjét dusan termő gyümölcsfává lehet — és kell — átalakítani. Ezzel a nagyműveltségű, egyénenkint is már kiválókat produkált phalanx-szal a hátam mögött merem vállalni a reám bizott nehéz feladatot és merem igérni, hogy folyóiratunkat nemcsak „főszerkeszteni“, hanem legjobb erőmből és igyekezetemmel *szerkeszteni* is fogom.

A részvényes kisebbség védelme.

Irta: Dr. Beck Salamon.

A részvényjognak gazdaságilag legfontosabb területe a kisebbségi jogok védelme. Ma már ugyan, sokszor a jövőbeli örökösödés könnyebb elrendezése vagy egyéb objektív okokból vagy akár, ami nálunk sűrűn megesik, az „igazgató ur“ szépen hangzó címének megszerzése okából sűrűn alakulnak úgynevezett családi részvénytársaságok, amelyeknél nincsenek különböző érdekcsoportok, vagy ha vannak is, a fokozó kapcsolat az ellentéteket át tudja hidalni. A részvénytársaság eredeti elgondolása mégis csak idegen, egymástól távol álló tőkések tőkeinek összegyűjtése, akiket a közös vállalati érdek hoz össze és a közös nyereség törekvése tart össze. A részvénytársaság nyereségének részvényarány szerint történő elosztása azonban már csak az osztalék egyenlő magasságában él — a valóságos helyzet az, hogy a részvénytársaság tényleges urai sok olyan előnyt élvezik a részvénytársaságnak, amelyben az egyes részvényes nem részesedik. A hatalmi pozíciók egyenlőtlen megosztása elháríthatatlan következménye a részvénytársasági formának, amely ellen a jog hiába is venné fel a küzdelmet. A részvényes kisebbség harca lényegben egy önvédelmi harc, amely a kisebbségi jogok birtokállományának háborítatlan megtartását akarja elérni.

Legujabb bírói gyakorlatunk egy utmutatónak szánt, energikus határozattal foglalt állást a kisebbségi jogok védelme mellett.

A Curia ismert határozata (PIV. 3470/923.) elég élénk, de a probléma jelentőségéhez képest még mindig nem kielégítő visszhangra talált a szaksajtó hasábjain. Véleményünk szerint a Curiának ez a határozata nem a legszerencsésebb megoldás. Teljes loyaltással elismerjük, hogy a mi álláspontunk *egyelőre* kisebbségi vélemény, de hisszük, hogy a kisebbségi érdek körüli harcban, a stílusosság kedvéért, a kisebbségi érdekek is lesz ereje.

Hangsúlyozni kívánjuk, hogy amikor a Curia állásfoglalása ellen szót emelünk, ennek a kritikának éle nem irányul